

Inhämta samtycke enligt LEK

En vägledning

Inhämta samtycke enligt LEK

En vägledning

Rapportnummer

PTS-ER-2015:27

Diarienummer

15-10069

ISSN

1650-9862

Författare

Karin Lodin och Staffan Lindmark

Post- och telestyrelsen

Box 5398

102 49 Stockholm

08-678 55 00

pts@pts.se

www.pts.se

Innehåll

1	Bakgrund	4
2	Regler om samtycke i LEK	5
3	Vad är ett samtycke?	7
4	Inhämtande av samtycke	8
4.1	Formerna för samtyckesinhämtningen	8
4.1.1	<i>Samtycke är inte ett avtalsvillkor</i>	8
4.1.2	<i>Informationen ska vara lättförståelig, tydlig och fixerad</i>	9
4.1.3	<i>Om stödet för behandlingen är samtycke ska det tydligt framgå</i>	9
4.1.4	<i>Förändrad behandling kräver nytt samtycke</i>	10
4.2	Informationen som ska föregå samtyckesinhämtningen	10
4.2.1	<i>Beskrivningen av uppgifter</i>	10
4.2.2	<i>Beskrivningen av ändamålen</i>	11
4.2.3	<i>Beskrivningen av vilken behandling som ska utföras</i>	12
4.2.4	<i>Beskrivningen av hur länge trafikuppgifter kommer behandlas</i>	12
4.3	Exempel	13
5	Återkallelse av samtycke	14
	Kort om kraven på samtycke enligt LEK	15

1 Bakgrund

Post- och telestyrelsen (PTS) har bland annat till uppgift att säkerställa att tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster (operatörer) skyddar användares integritet i samband med tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster. Ett av myndighetens strategiska mål för 2015-2017 är att arbeta för att allmänheten ska ges ökad inblick i och ökat inflytande över hur personlig information nyttjas i samband med användningen av telefoni och internet. Ett steg för att nå målet har varit att ta fram denna vägledning om inhämtande av samtycke.

Under 2013-2015 har PTS genomfört tillsyn avseende behandling av uppgifter och inhämtande av samtycke. Tillsynen har omfattat totalt tio operatörer av varierande storlek och med skilda verksamheter.¹ Vägledningen beskriver endast ställningstaganden som PTS har gett uttryck för i de avslutade tillsynsärendena. Ställningstagandena är inte bindande för andra än de operatörer som omfattats av respektive tillsyn men kan ändå vara vägledande för andra operatörer som ska beakta reglerna om samtycke i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK).

Tillsynen har endast omfattat granskning av behandlingar för marknadsföringsändamål, abonnentupplysningsändamål och trafikhanteringsändamål. PTS har således inte inom ramen för tillsynsärendena efterfrågat någon fullständig redogörelse för all behandling av uppgifter som vidtas i samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationstjänster. PTS har inte heller granskat huruvida de upplysningar som operatörerna lämnat, avseende de behandlingar av uppgifter som utförs, överensstämmer med de faktiska behandlingar som utförs. Huvudsyftet med tillsynerna har varit att granska huruvida operatörerna efterlever lagens krav vad gäller *formerna för inhämtande av samtycke* samt *innehållet i informationen* som ska delges abonnenten inför behandlingen.

Vägledningen är avsedd att kunna tillämpas för samtliga behandlingar som kräver samtycke enligt LEK.

¹ PTS dnr 13-12354, 13-12355, 13-12356, 13-12357, 13-12358, 13-12359, 13-12360, 13-12361, 13-12362 och 13-12363.

2 Regler om samtycke i LEK

Operatörer får tillgång till omfattande information om abonnenters och användares kommunikation och innehållet i denna. För att skydda abonnenters och användares integritet och begränsa operatörers möjligheter att behandla uppgifterna, utöver vad som krävs för tillhandahållandet av tjänsten, återfinns i LEK ett flertal bestämmelser enligt vilka behandlingar av uppgifter för vissa ändamål endast är tillåten efter den behandlades samtycke.

Det finns bland annat regler om samtycke i bestämmelserna om *behandling av trafikuppgifter* i 6 kap. 5-7 §§ LEK. En trafikuppgift utgörs, enligt 6 kap. 1 § LEK, av en uppgift som behandlas i syfte att befördra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera detta meddelande.

Av 6 kap. 5 § LEK framgår att operatören som huvudregel ska utplåna eller avidentifiera behandlade trafikuppgifter för fysiska personer eller abonnenter så fort de inte längre behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande.

I 6 kap. 6 § första stycket LEK anges att trafikuppgifter som behövs för fakturering eller betalning av avgifter för samtrafik får behandlas till dess att fordran är betald eller preskription inträtt. Av andra stycket framgår att trafikuppgifterna även får behandlas för att marknadsföra elektroniska kommunikationstjänster eller för att tillhandahålla andra tjänster där uppgifterna behövs ("mervärdestjänster") i den utsträckning och under den tid som är nödvändig för marknadsföringen eller tjänsten. Behandlingar för dessa ändamål kräver dock, enligt tredje stycket, samtycke från den som uppgifterna rör. Innan samtycke inhämtas ska tillhandahållaren informera om vilka trafikuppgifter som behandlas och hur länge uppgifterna behandlas för dessa ändamål.

Av 6 kap. 7 § LEK framgår vem som har rätt att behandla uppgifterna enligt 5-6 §§ och av 6 kap. 8 § LEK framgår vissa undantag från bestämmelserna i 5-7 §§, t.ex. när en myndighet eller domstol behöver tillgång till trafikuppgifterna för att lösa tvister.

När det gäller *lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter* och som rör användare som är fysiska personer eller abonnenter så får dessa, enligt 6 kap. 9 § LEK behandlas endast sedan de har avidentifierats eller efter att användaren eller abonnenten har gett sitt samtycke till behandlingen.

Enligt 6 kap. 17 § LEK får inte, utöver vad som framgår av 5-7 och 20 §§, någon annan än berörda användare behandla *innehåll* i ett elektroniskt meddelande, eller *trafikuppgifter* som hör till detta meddelande, om inte en av användarna har samtyckt till behandlingen. I andra stycket finns tre undantag till detta:

1. Lagring som är automatisk, mellanliggande och tillfällig, om den är nödvändig för överföringen eller driften (s.k. buffring),
2. Tillgång till innehållet i ett elektroniskt meddelande, om innehållet ändå är allmänt tillgängligt och om det sker för att effektivisera överföringen (s.k. cachning), eller
3. Avlyssning av eller tillgång till ett radiobefordrat elektroniskt meddelande via radiomottagare.

I 5 kap. 11 § LEK återfinns en regel om inhämtande av samtycke vid utlämnande av vissa uppgifter i samband med *portering av nummer*.

Det finns också regler om samtycke som gäller även för andra än operatörer. I 6 kap. 16 § LEK finns ett krav på inhämtande av samtycke för den som avser att behandla personuppgifter om en abonnent i en *abbonentförteckning*. Av 6 kap. 18 § LEK framgår kravet på inhämtande av samtycke för den som lagrar eller hämtar uppgifter på abonnents eller användares terminalutrustning (t.ex. användning av s.k. *keakor*).

Slutligen bör nämnas att vissa av de behandlingar som operatörer vidtar med uppgifter inte faller inom LEKs tillämpningsområde, men väl inom personuppgiftslagens (1998:204) (PUL). Även enligt PUL så är huvudregeln att behandling av personuppgifter kräver samtycke men det är tillåtet att i vissa fall behandla personuppgifter utan samtycke. Det bör dock understrykas att undantagen från kravet på samtycke enligt PUL inte kan tillämpas i de fall det rör sig om en sådan behandling som regleras av LEK. Detta eftersom LEK i egenskap av speciallagstiftning ska tillämpas istället för PUL.

3 Vad är ett samtycke?

Enligt 6 kap. 1 § LEK ska begreppet samtycke tolkas i enlighet med PUL. Det betyder att reglerna för vad som utgör ett samtycke och hur man inhämtar ett samtycke enligt PUL, liksom den praxis som utarbetats om samtycke av tillsynsmyndigheten Datainspektionen, även ska tillämpas när samtycke krävs enligt LEK.

Ett samtycke definieras i PUL som **varje slag av frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring genom vilken den registrerade, efter att ha fått information, godtar behandling av personuppgifter som rör honom eller henne**. Flera av reglerna i LEK är inte begränsade till behandling av personuppgifter utan förutsätter samtycke för behandling även av t.ex. uppgifter om abonnenter som är juridiska personer. Datainspektionen har utvecklat hur rekvisiten för ett godtagbart samtycke ska tolkas:²

Att ett samtycke ska vara *frivilligt* innebär att den som uppgifterna rör ska ha ett fritt val att avgöra om dennes uppgifter ska få behandlas. Kravet på att samtycket ska vara *särskilt* innebär att ett generellt samtycke till behandling av uppgifter inte kan godtas. Samtycket ska gälla behandling för ett eller flera preciserade ändamål.

Kravet på *otvetydighet* innebär att det inte får råda någon tvekan om att den som uppgifterna rör godtar behandlingen av uppgifter som rör denne. En operatör som utför en behandling som kräver samtycke har bevisbördan för att ett samtycke faktiskt finns.

Samtycket måste även vara *individuell*. Det är endast den vars uppgifter ska behandlas, som med egen vilja kan godta behandlingen.

Slutligen ska den som uppgifterna rör få del av viss *obligatorisk information om behandlingen* inför att denne lämnar sitt samtycke. Innan samtycke inhämtas ska operatören lämna information om vilka uppgifter som omfattas av behandlingen, ändamålet med behandlingen och vilken sorts behandling som ska göras.

När det gäller inhämtning av samtycke för behandling av trafikuppgifter ska, enligt LEK, informationen även innehålla uppgift om hur länge uppgifterna ska behandlas.

² Datainspektionen informerar – Samtycke enligt personuppgiftslagen, senast reviderad augusti 2015, sid. 5 ff.

4 Inhämtande av samtycke

För att det ska vara fråga om ett godtagbart samtycke måste samtyckesinhämtningen ske på ett sådant sätt att den inte strider mot någon av de förutsättningar som redogjorts för under avsnitt 3. Detta ställer krav på operatörerna, dels vad gäller formerna för inhämtande av samtycke, dels vad gäller innehållet i den information som ska delges abonnenten inför samtyckesinhämtningen.

4.1 Formerna för samtyckesinhämtningen

Det finns många olika sätt att inhämta ett godtagbart samtycke på. I praktiken sker samtyckesinhämtning ofta genom att abonnenter godkänner allmänna villkor, i vilka information om samtycke och villkoren för detta angetts. Godkännande av allmänna villkor kan ske t.ex. genom att abonnenten kryssar i en ruta om godkännande vid avtalsingående på internet, genom att abonnenten muntligen godkänner villkoren över telefon eller genom att abonnenten undertecknar ett abonnemangsavtal med tillhörande allmänna villkor när avtal ingås i en butik.

Av PTS ställningstaganden i de angivna tillsynsärendena framgår följande krav på formerna för samtyckesinhämtningen.

4.1.1 Samtycke är inte ett avtalsvillkor

I praktiken väljer operatörer ofta att inhämta samtycke för olika behandlingar av uppgifter genom skrivningar i de allmänna villkor som utgör en del av abonnemangsavtalen med kunderna. Även om samtyckesinhämtningen oftast sker i samband med avtalsingående får dock inhämtningen av samtycke inte framstå som ett avtalsvillkor. Ett avtal utgör en överenskommelse mellan flera parter medan ett samtycke utgörs av en *ensidig* viljeyttring från den som lämnar det.

När samtycke inhämtas i samband med avtalets ingående ska operatören särskilt uppmärksamma abonnenten på detta, t.ex. genom att vid godkännandet av avtalsvillkoren även hänvisa till de samtycken som beskrivs i de allmänna villkoren. Det måste således vara tydligt för abonnenten att det är fråga om både ingående av ett avtal mellan flera parter och ett ensidigt lämnande av samtycke till behandling av uppgifter, samt att den vidare informationen om detta återfinns i en villkorsbilaga som abonnenten fått del av.³

³ Se t.ex. PTS dnr 13-12355.

4.1.2 Informationen ska vara lättförståelig, tydlig och fixerad

Att samtycket ska vara en *ensidig, otvetydig viljeyttring* innebär också att det ligger i operatörens intresse att göra det så tydligt som möjligt för den enskilde att det är fråga om just ett samtycke. Det är operatören som har bevisbördan för att ett godtagbart samtycke inhämtats. Att det ska vara lättförståeligt och tydligt för abonnenten ställer krav på formerna för hur operatören t.ex. ger abonnenten den information som denne har rätt till inför samtycket.

Abonnenten måste få den information som behövs för att kunna ta ställning till om uppgifterna ska få behandlas för det ändamål och på det sätt som avses, innan samtycke kan lämnas. Informationen ska därför vara anpassad efter en genomsnittlig abonnent och dennes förutsättningar. Informationen ska vara lätt att hitta och förstå, och ska därför så långt det är möjligt samlas på ett och samma ställe.⁴

Informationen ska också vara fixerad vid det tillfälle då samtycke inhämtas. Det är t.ex. inte tillräckligt att hänvisa abonnenten till informationstext på en webbplats, eftersom en sådan lätt kan ändras och det kan vara svårt såväl för abonnenten att veta i efterhand vad det var denne samtyckte till, som för operatören att visa vilken behandling av uppgifter som ett samtycke omfattar. Det är lämpligare att inkludera all information om samtycket fixerat i t.ex. avtalsvillkoren, som då försetts med exempelvis datum eller versionsnummer.⁵ För kraven avseende informationens innehåll, se nedan under avsnitt 4.2.

4.1.3 Om stödet för behandlingen är samtycke ska det tydligt framgå

För att det ska vara fråga om en *ensidig, otvetydig viljeyttring* är det vidare nödvändigt att det, när en operatör avser att behandla uppgifter med stöd av samtycke, tydligt framgår för abonnenten att det lagliga stödet för behandlingen är just samtycke. Det är därför inte tillåtet att endast informera abonnenten i t.ex. de allmänna villkoren om att operatören ”får” eller ”kan” vidta viss behandling, utan det ska vara tydligt att abonnenten ”samtycker” till behandlingen.⁶

Vidare gäller att det är olämpligt att inhämta samtycke för behandlingar som inte kräver samtycke, t.ex. för behandlingar som operatören är skyldig att göra enligt lag. Det ligger nämligen i samtyckets natur att det alltid kan återkallas, se nedan under avsnitt 5, och det skulle kunna vara vilseledande för abonnenten

⁴ Se t.ex. PTS dnr 13-12359.

⁵ Se t.ex. PTS dnr 13-12357.

⁶ Se t.ex. PTS dnr 13-12354.

om ett sådant återkallande vore utan verkan till följd av att operatören har rätt att fortsätta med behandlingen utan samtycke.⁷

4.1.4 Förändrad behandling kräver nytt samtycke

Ett samtycke ska vara *särskilt* och omfatta ett eller flera specificerade ändamål. Det omfattar därför endast den behandling som operatören har inhämtat samtycke för. Om behandlingen förändras på något sätt, t.ex. genom att operatören önskar behandla fler uppgifter, behöver operatören ge förnyad information till abonnenten om den tilltänkta behandlingen och därefter inhämta ett nytt samtycke.

4.2 Informationen som ska föregå samtyckesinhämtningen

Innan ett samtycke inhämtas ska abonnenten få del av viss obligatorisk information om behandlingen. Kraven på formerna för hur denna information delges abonnenterna har redovisats ovan. I detta avsnitt berörs de bedömningar som PTS har gjort i de angivna tillsynsärendena avseende kraven på *innehållet* i den information som ska ges.

Den information som ska lämnas till abonnenten innan en samtyckesinhämtning är:

1. vilka uppgifter som omfattas av behandlingen,
2. ändamålen med behandlingen,
3. vilken sorts behandling som ska vidtas, samt
4. hur länge uppgifterna ska behandlas (om samtycket omfattar behandling av trafikuppgifter).

4.2.1 Beskrivningen av uppgifter

Ett godtagbart samtycke kan inte anses inhämtat om inte abonnenten fått tillräckligt tydlig information om vilka uppgifter som behandlingen omfattar. Det kan vara godtagbart att i informationen kategorisera uppgifter, t.ex. ”kunduppgifter”, så länge själva begreppet finns väl beskrivet, t.ex. i en definition.⁸

Operatörens beskrivning eller definition av uppgifter måste tydligt ange de konkreta uppgifter som avses behandlas. Det är inte tillräckligt tydligt och specifikt att ange kategorier såsom ”uppgifter som genereras vid användning av tjänsten”⁹ eller ”annan uppgift om kunden”¹⁰. Vaga och vida

⁷ Se t.ex. PTS dnr 13-12360.

⁸ Se t.ex. PTS dnr 13-12356.

⁹ Se t.ex. PTS dnr 13-12357.

uppgiftsbeskrivningar, i kombination med generellt utformade ändamålsbeskrivningar, kan komma att omfatta ett mycket stort antal behandlingar, även sådana som sedermera inte utförs. Eftersom ett samtycke måste vara *särskilt* är det i regel inte möjligt att inhämta samtycke för så omfattande behandlingar. Det är av samma anledning inte heller lämpligt att inhämta samtycke för behandlingar som operatören inte utför eller avser att utföra.¹¹

Beskrivningen av uppgifter ska inte heller referera till begrepp såsom ”Kundens förbrukning av data”¹² eller ”omfattning”¹³. Sådana begrepp får anses avse information som kan härledas från behandling av uppgifter, snarare än att utgöra självständiga kategorier av uppgifter.

Definitionen eller beskrivningen av vilka uppgifter som ska behandlas får inte endast hänvisa till vad uppgifterna ska användas till, dvs. ändamålet med behandlingen. Det är alltså inte tillräckligt att ange att behandlingen t.ex. kommer att omfatta ”de uppgifter som behövs för marknadsföring” utan beskrivningen måste ange vilka faktiska uppgifter som berörs, såsom namn, adress eller telefonnummer.¹⁴ Detta medför att det normalt inte är tillräckligt tydligt att hänvisa till lagens definitioner, eftersom dessa inte sällan är alltför generella och omfattande och dessutom ofta refererar till behandlingens ändamål.

Ett sätt att beskriva en uppgiftskategori kan vara att, utöver att beskriva begreppet, även ange tydliga exempel på uppgifter som faller inom den beskrivna kategorin.

4.2.2 Beskrivningen av ändamålen

Vid inhämtning av samtycke måste operatören även informera abonnenten om ändamålet med behandlingen. Ändamålsbeskrivningen ska vara utformad så att en genomsnittlig abonnent kan förstå varför uppgifterna behandlas. Det innebär att beskrivningen kan vara mer kortfattad för väletablerade och kända ändamål, t.ex. marknadsföring, medan det i andra fall, t.ex. vid behandling av uppgifter i syfte att utföra statistiska analyser, vidta tekniska förbättringsåtgärder eller upprätthålla säkerheten i nätet, behöver beskrivas mer ingående vad uppgifterna kommer att användas till.

¹⁰ Se t.ex. PTS dnr 13-12354.

¹¹ Se t.ex. PTS dnr 13-12362.

¹² Se t.ex. PTS dnr 13-12356.

¹³ Se t.ex. PTS dnr 13-12359.

¹⁴ Se t.ex. PTS dnr 13-12359.

Ändamålsbeskrivningarna får inte vara alltför generella, vilket t.ex. innebär att operatören ska undvika att använda beskrivningar av ändamål såsom ”för att kunna uppfylla Avtalet med dig”.¹⁵ Generellt utformade ändamålsbeskrivningar, särskilt i kombination med generella och vida uppgiftsbeskrivningar kan vara otydliga och vilseleda abonnenten. Se ovan under avsnitt 4.2.1.

4.2.3 Beskrivningen av vilken behandling som ska utföras

Operatören ska även ange vilken sorts behandling som uppgifterna omfattas av. Det är viktigt att beskrivningen är så tydlig att det inte råder någon tvekan för den genomsnittlige abonnenten vad det är denne samtycker till.

Behandlingens form kan beskrivas genom användning av termer som t.ex. ”registrera”, ”lagra”, ”sammanställa”, ”filtrera”, ”blockera” eller ”lämna ut”.

Endast om det inte för den genomsnittlige abonnenten torde råda någon tvekan om vilken behandling som avses kan det vara acceptabelt att endast ange att uppgifterna kommer att ”behandlas” för det angivna ändamålet.¹⁶

4.2.4 Beskrivningen av hur länge trafikuppgifter kommer behandlas

När det gäller behandling av trafikuppgifter som enligt LEK endast får utföras med samtycke av abonnenten, så måste samtyckesinhämtningen även föregås av information om hur länge uppgifterna ska behandlas. Liksom för övrig information gäller att angivelsen ska vara tillräckligt specifik för att den genomsnittlige abonnenten ska kunna förstå hur länge behandlingen kommer att fortgå.

Det är därför inte tillräckligt att endast informera om att behandling sker ”så länge det behövs” eller genom liknande beskrivningar som hänvisar till faktorer som abonnenten normalt inte känner till. Ju mer specifik angivelsen är, desto tydligare blir den för abonnenten och desto lättare har denne att avgöra om behandlingen kan accepteras. Operatören ska därför normalt ange att behandling kommer att ske under en viss angiven period eller använda tydliga uttryck såsom ”momentant” för behandling som endast är helt tillfällig.¹⁷

¹⁵ Se t.ex. PTS dnr 13-12358.

¹⁶ Se t.ex. 13-12354.

¹⁷ Se t.ex. 13-12357.

4.3 Exempel

Nedan ges ett exempel på hur samtycke skulle kunna inhämtas för en viss behandling som en operatör utför. Det bör understrykas att samtyckesinhämtningen behöver anpassas i varje enskilt fall efter den behandling som faktiskt utförs av en operatör.

Operatören AB vill förhindra att abonnenter besväras av skräppost och skadlig kod i meddelanden som förmedlas via operatörens e-posttjänst. Operatören vill därför filtrera bort meddelanden som innehåller sådant innehåll innan de når abonnentens inkorg. Filtringen av e-post sker i detta fall genom att operatören behandlar såväl trafikuppgifter (t.ex. IP-adresser), som innehåll i meddelanden som överförs.

All behandling av trafikuppgifter som går utöver vad som krävs för överföringen av meddelanden eller för faktureringsändamål, kräver samtycke enligt 6 kap. 5-7 §§ LEK. Samtycke krävs även för behandling av innehåll i meddelanden enligt 6 kap. 17 § LEK. Innan abonnenten lämnar sitt samtycke har denne rätt att få del av tydlig och lättillgänglig information om behandlingen, enligt vad som framgått ovan i avsnitt 4.2.

I detta exempel skulle ett samtycke kunna inhämtas på följande sätt (notera även hänvisningarna till respektive punkt i avsnitt 4.2 ovan):

Du samtycker till att

- [1] IP-adresser och e-postadresser, samt hela innehållet, inklusive brevhuvuden och bilagor, i e-postmeddelanden
- [3] lagras, analyseras och filtreras av Operatören AB
- [4] under maximalt 1 minut
- [2] i syfte att hitta och ta bort skräppost och skadlig kod.

I exemplet lägger operatören informationen om samtycket i sina allmänna villkor. Eftersom operatören är skyldig att särskilt uppmärksamma abonnenten på att samtycke inhämtas (se ovan under avsnitt 4.1.1), upplyser operatören abonnenten om samtyckesinformationen vid godkännandet av avtalsvillkoren på följande sätt:

- Jag godkänner avtalsvillkoren och samtycker till den behandling av uppgifter som framgår i de allmänna villkoren.

5 Återkallelse av samtycke

En abonnent kan när som helst återkalla ett tidigare lämnat samtycke. En återkallelse innebär att ytterligare uppgifter om abonnenten därefter inte får behandlas. Uppgifter som redan t.ex. samlats in får trots återkallelsen fortsätta behandlas, men uppgifterna får då inte uppdateras eller kompletteras.¹⁸

Att ett samtycke alltid kan återkallas innebär att det inte är lämpligt att i sin information till abonnenten endast upplysa om att samtycket till en viss angiven behandling kan återkallas. En sådan skrivning kan vilseleda abonnenten att tro att återkallelse inte kan ske för samtliga samtycken.¹⁹

Förbudet för operatören att behandla ytterligare uppgifter efter att en abonnent har återkallat sitt samtycke gäller även om återkallelsen avser en behandling som är nödvändig för att operatören ska kunna tillhandahålla en tjänst i enlighet med de villkor som gäller för tjänsten. Om återkallelsen således medför att operatören inte längre kan tillhandahålla tjänsten så måste operatören, enligt PTS bedömningar i de angivna tillsynsärendena, sluta med detta. Det kan därför vara lämpligt att, för de behandlingar av uppgifter där detta är aktuellt, i abonnemangsavtalet villkora tillhandahållandet av tjänsten med att ett giltigt samtycke finns. Har abonnenten återkallat sitt samtycke men ändå vill fortsätta att använda tjänsten, krävs att operatören först lämnar förnyad information om behandlingen och därefter inhämtar ett nytt samtycke.²⁰

Återkallelse behöver inte ske på visst sätt, t.ex. skriftligen. Det är dock abonnenten som har bevisbördan för att återkallelse skett.

¹⁸ Datainspektionen a.a., sid. 11f.

¹⁹ Se t.ex. PTS dnr 13-12355.

²⁰ Se t.ex. PTS dnr 13-12357.

Kort om kraven på samtycke enligt LEK

För att få behandla uppgifter i samband med elektronisk kommunikation krävs många gånger att abonnentens samtycke inhämtas. Det finns också krav på hur samtycke ska inhämtas för att det ska vara giltigt. Operatören har bevisbördan för att ett giltigt samtycke har inhämtats. Tänk på följande inför behandling av uppgifter:

- Bedöm om den tilltänka behandlingen kräver samtycke för att få utföras.
- Begränsa inhämtningen av samtycke till behandlingar som faktiskt kommer att utföras.
- Innan samtycke inhämtas, informera abonnenten om:
 - vilka **uppgifter** som ska behandlas (t.ex. ”namn”, ”adress”, ”ip-adress”),
 - **ändamålet** med behandlingen (t.ex. ”för att kunna avlägsna skadlig kod”),
 - vilken sorts **behandling** som ska utföras (t.ex. ”filtrering” eller ”blockering”)
 - information om **hur länge** uppgifterna ska behandlas, om behandlingen avser trafikuppgifter (t.ex. ”under maximalt 1 minut”)
- lämna lättförståelig, tydlig och fixerad information. Samla informationen, så långt det är möjligt, på ett och samma ställe.
- Låt inte samtycket framstå som ett avtalsvillkor. Samtycket är ett ensidigt godkännande från abonnenten.
- Uppmärksamma abonnenten särskilt på att samtycke inhämtas, t.ex. i samband med godkännande av allmänna villkor.
- lämna uppdaterad information och inhämta ett nytt samtycke om behandlingen ska förändras.
- Samtycke kan när som helst återkallas av abonnenten.